

Museu de Gavà

Plaça Dolors Clua, 13-14 Tel. 93 638 25 70
Fax 93 638 35 96 08850 Gavà

Ajuntament
de Gavà

2834

**MEMÒRIA DELS TREBALLS D'EXCAVACIÓ
ARQUEOLÒGICA EFECTUATS L'ANY 1998 A LA MINA
NÚM. 11 DEL JACIMENT DE LES MINES
PREHISTÒRIQUES DE GAVÀ**

Josep BOSCH ARGILAGÓS. Museu de Gavà

Alicia ESTRADA MARTÍN. 3 Associats

Gavà. Juny de 2000

1.- Objectius dels treballs d'excavació

L'objectiu de la intervenció arqueològica de l'any 1998 en la mina núm. 11 era excavar el sediment existent en la base del pilar central d'aquesta mina, marcat amb línies trencades a la planta de la figura 1, per poder continuar la seva restauració iniciada anteriorment en la part descoberta (veure les memòries dels treballs de restauració en aquesta mina dels anys 1997 i del mateix 1998). El propòsit era arribar fins a trobar el terra de roca on es recolçava aquest pilar, sempre i quan fos possible fer-ho amb els mitjans i amb el temps previstos per aquesta campanya de treballs i l'estat de conservació de la roca del pilar i de les parets de la sala descobertes permetès continuar excavant sense haver de consolidar-la.

2.- Treballs efectuats

La campanya d'excavacions va durar un total 12 de dies i es realitzà entre el 6 i el 21 de juliol. Els integrants de l'equip de treball van ser: Mònica Barnés (llicenciada per la UB), Mònica Oliva (estudiant de la UAB), Francisco Cobo (llicenciat per la UB), Carmen Mènsua (llicenciada per la U. València), Rafel Guasch (estudiant de la UOC), Àlicia Cases (estudiant de la UAB) i Amaia Bordas (llicenciada per la UB).

Amb els treballs efectuats van ser extrets uns 9,60 metres cúbics de sediment arqueològic, van ser recuperats diversos materials arqueològics que es guarden al Museu de Gavà i van ser registrades tres estratigrafies del rebliment arqueològic excavat (veure figures 4, 5 i 6). Durant l'excavació van ser extretes tres mostres dels perfils estratigràfics, dues del B i una del C, per a l'estudi micromorfològic del sediment arqueològic, feina que va ser feta per Mercè Bergadà (Universitat de Barcelona), autora que actualment està realitzant aquest estudi.

3.- Resultats

3.1.- Rebliments

En el rebliment excavat han estat diferenciats 9 nivells (veure figures 4, 5 i 6):

- Nivell 1: Coloració grisa i format per fragments d'esquistos de tamany mitjà.
- Nivell 2: Coloració grisa/marró i format per fragments d'esquistos de tamany gran.
- Nivell 3: Coloració grisa i format per fragments d'esquistos de tamany petit i sorres.
- Nivell 4: Coloració vermellosa i format per sorres.
- Nivell 5: Coloració grisa i format per esquistos de tamany mitjà.
- Nivell 6: Coloració grisa i format per esquistos de tamany gran.
- Nivell 7: Coloració marró clar i format per sorres.
- Nivell 8: Coloració grisa i format per esquistos de tamany petit.
- Nivell 9: Coloració grisa fosca i format per esquistos de tamany petit i sorres.

Segons les estratigrafies registrades, en el rebliment de la cambra de la mina 11 predominen els nivells amb fragments d'esquistos, que poden variar de tamany segons els nivells. Els nivells d'esquistos fragmentats degueren ser dipositats intencionadament per l'home durant el neolític, com una operació més dins el procés de treball miner, si bé en alguns casos podien haver resultat de desprendiments de roca de les parets o del sostre de la mina. Entre alguns d'aquests nivells d'esquistos, però, alternen nivells de sorres. Així, entre els nivells d'esquistos 2 i 5 hi ha els nivells de sorres 3 i 4 i entre els nivells d'esquistos 6 i 8 hi ha el nivell de sorres 7 (veure figura 7).

3.2.- Materials

Els materials arqueològics recuperats amb l'excavació han estat escasos, com és normal en els rebliments esquistosos dels sectors més interiors de les mines. Es tracta d'estrís de pedra, restes de fauna i fragments de ceràmica (veure inventari de materials). Tots ells són materials antics, que es poden atribuir a època neolítica i més concretament al neolític mitjà, si ens atenem a les ceràmiques amb superfícies llises que han estat trobades.

4.- Conclusions

Amb els treballs d'excavació arqueològica efectuats a l'interior de la cambra de la mina 11, va ser possible profunditzar uns dos metres més en el reompliment d'aquesta cambra. Per sota d'aquests dos metres continuava encara el sediment arqueològic a tot l'espai situat a l'oest i al sud del pilar, amb l'excepció d'una franja de roca d'uns 50 cm d'amplada que l'uneix amb la paret sud-oest de la cambra (veure planta de la figura 2).

L'excavació arqueològica ha permès costatar que la cambra en la que s'havien centrat les intervencions va ser excavada seguint, per un costat, l'orientació NO-SE de les capes de pissarra i de les mineralitzacions estratiformes o nivells de variscita existents entre elles i seguint, per l'altre, la disposició practicament vertical d'aquestes capes i mineralitzacions com a resultat dels forts plegaments del terreny causats per l'orogènia hercínica (veure figura 3).

D'altra banda, l'observació de l'estratigrafia del rebliment interior d'aquesta mina ha estat útil per acostar-nos al procés de producció minera del neolític. El seu rebliment estava format principalment per nivells d'esquistos fragmentats, abocats durant el mateix procés de treball miner, quan l'explotació havia estat finalitzada. Eren nivells d'origen antròpic formats per materials de rebuig, obtinguts amb l'obertura de noves cavitats en d'altres sectors propers. Intercalats entre alguns d'aquests nivells d'esquistos es van formar nivells de sorres d'un gruix considerable, que eren d'origen natural (veure figura 7).

Si acceptem que els treballs miners en un sector determinat del jaciment estaven lligats a la formació de nivells de reompliment amb esquistos fragmentats en cavitats pròximes, a partir de l'existència dels citats nivells de sorres intercalats entre els d'esquistos, podem suposar que els treballs miners en aquest sector no es van practicar de forma continuada, sinó amb interrupcions o amb fluctuacions temporals de la seva intensitat, suficients per deixar que es sedimentessin els nivells de sorres. Aquesta discontinuïtat podia ser deguda a la necessitat d'atendre altres activitats, com les dirigides a l'explotació dels diferents recursos de l'entorn (agricultura, ramaderia, recol·lecció, pesca o cacera), a la construcció i el manteniment dels hàbitats o, qui sap sinó, a requeriments socials o ideològics.

Inventari de materials

Nivell 1:

- 1.- estri de pedra (mola)
- 2.- estri de quarsita (percussor)
- 3.- estri de corniana (pic)
- 4.- punxó d'os
- 5.- os de fauna
- 6.- os de fauna
- 7.- os de fauna

Nivell 2:

- 8.- estri de corniana (pic)
- 9.- estri de corniana (pic)
- 10.- ceràmica
- 11.- ceràmica

Nivell 4:

- 12.- estri de corniana (pic)
- 13.- estri de corniana (pic)
- 14.- estri de corniana (pic)
- 15.- estri de corniana (pic)
- 16.- estri de corniana (pic)
- 17.- estri de corniana (pic)
- 18.- làmina d'òpal
- 19.- ceràmica
- 20.- os de fauna
- 21.- os de fauna
- 22.- os de fauna
- 23.- os de fauna cremat

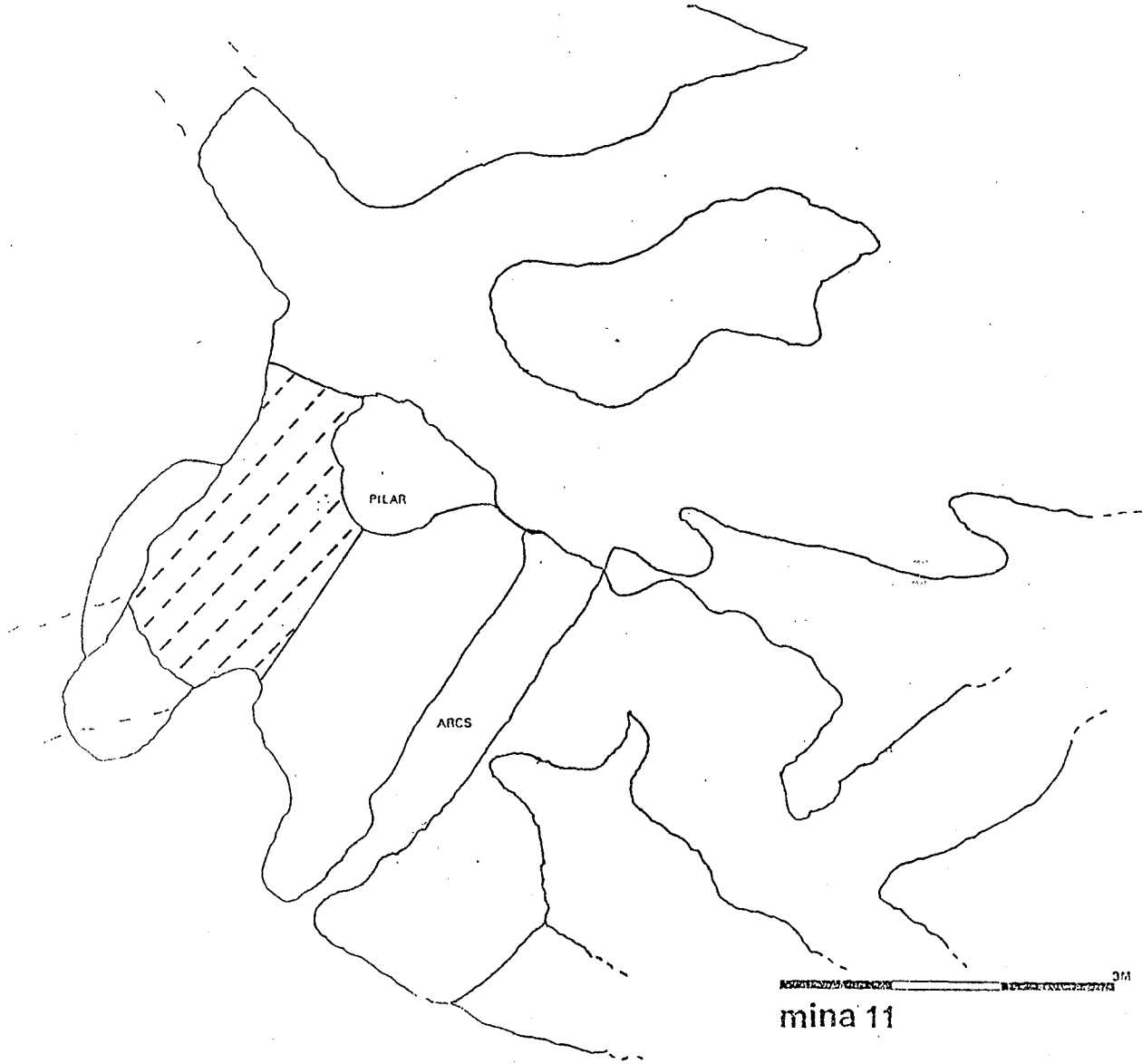
Nivell 6:

- 24.- estri de corniana (pic)
- 25.- ceràmica

Figures

1. Planta de l'interior de la mina número 11, en la que s'indica la situació del pilar restaurat parcialment fins al moment i la del sediment arqueològic que ha estat excavat durant aquesta campanya.
2. Planta de la mina 11 en la que s'indica la situació de les estratigrafies efectuades del reompliment arqueològic excavat.
3. Planta i secció geològiques de les mines 5 i 11. 1) pissarres grises, 2) argiles i caliches del quaternari, 3) nivells de variscita, 4) vetes de variscita i 5) nòduls d'òpal. Segons Joan Carles Melgarejo, Fidel Costa i Antoni Camprubí.
4. Estratigrafia del reompliment arqueològic excavat.
5. Estratigrafia del reompliment arqueològic excavat.
6. Estratigrafia del reompliment arqueològic excavat.
7. Estratigrafies del reompliment arqueològic excavat en les que s'indiquen en blanc els nivells amb esquistos i en puntejat amb sorres.

Figura 1

3M
mina 11

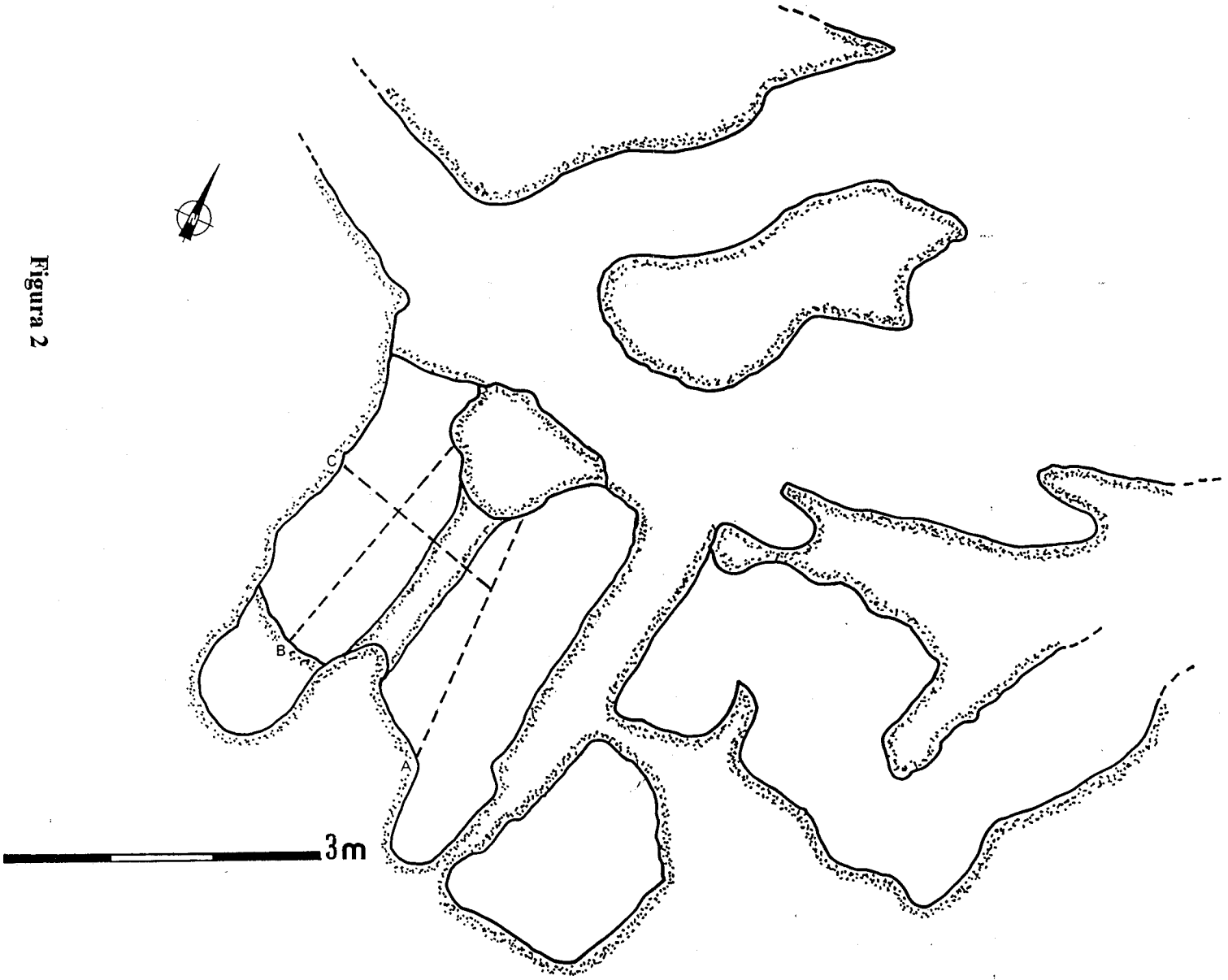

Figura 2

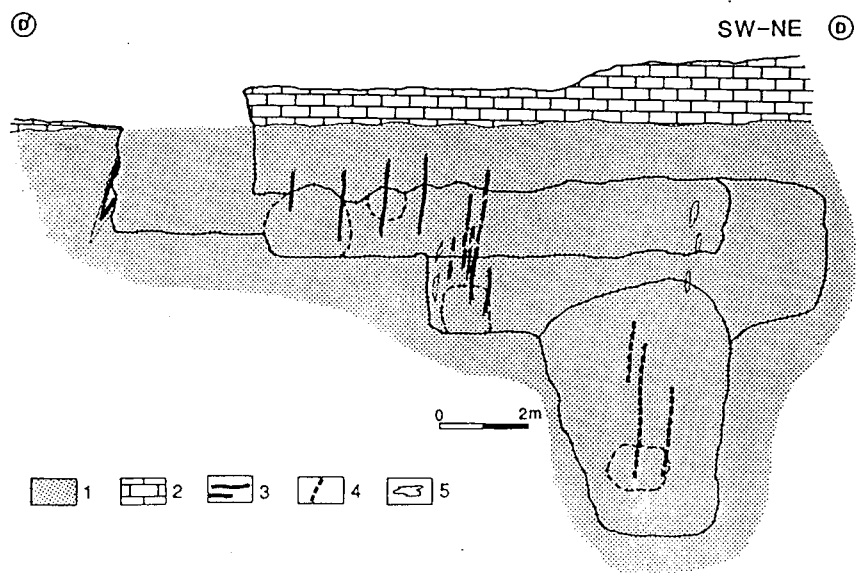
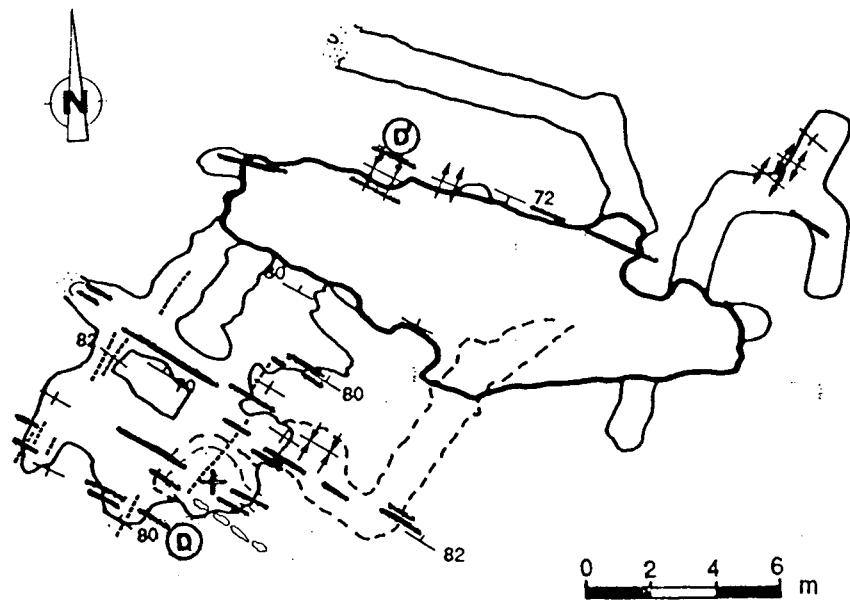
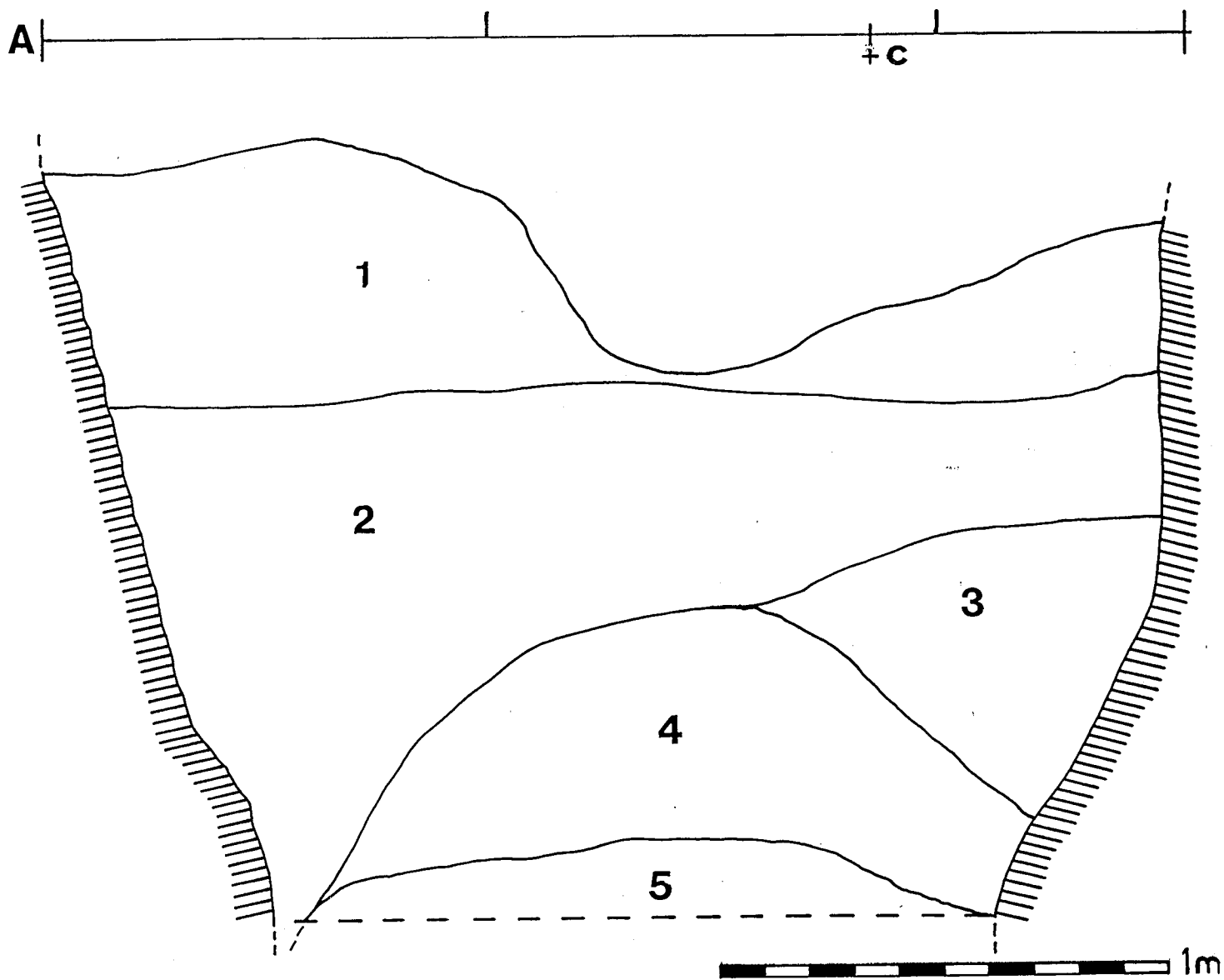

Figura 3

Figura 4

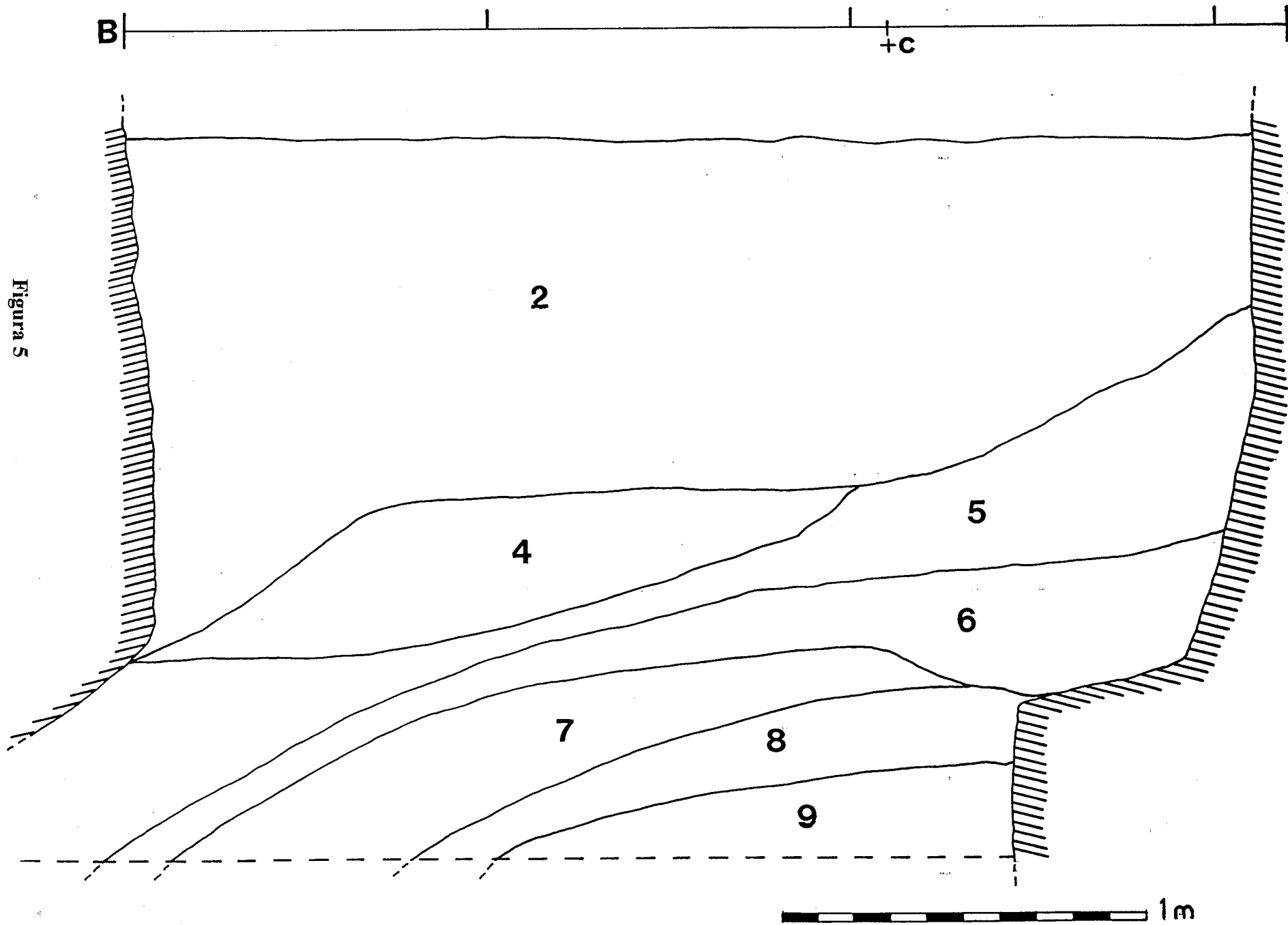

Figura 5

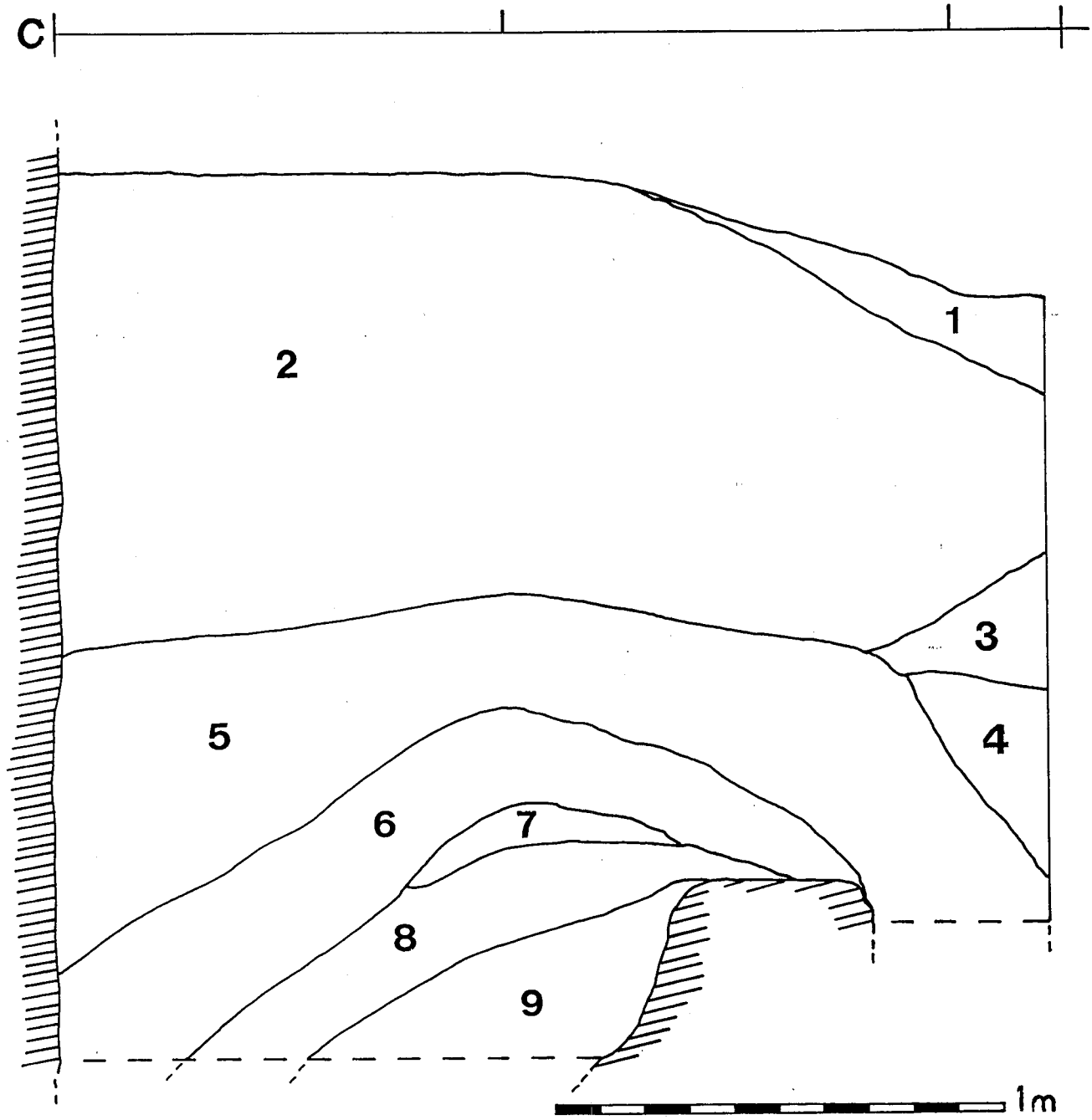

Figura 6

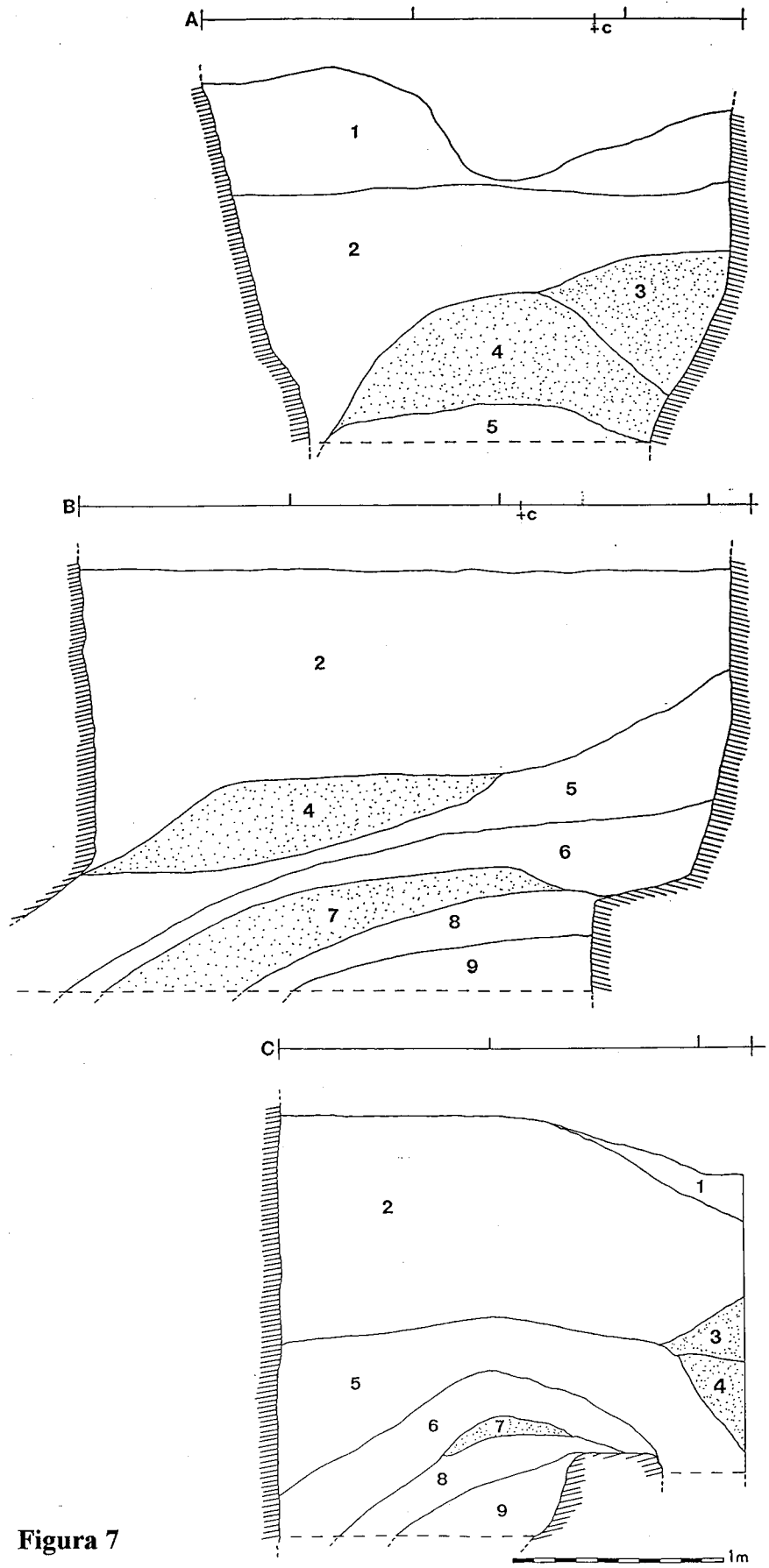

Figura 7